

Näyttötutkinnon perusteet

**TEATTERIALAN
AMMATTITUTKINTO
2005**



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 18/011/2005

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

PÄIVÄMÄÄRÄ 17.6.2005

Voimassaoloaika
1.7.2005 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Kumoo määräyksen nro 2/011/2000
Muuttaa määräystä nro

TEATTERIALAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt teatterialan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.7.2005 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Hanna Troberg

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	9
	1 § Näyttötutkinnot	9
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	9
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintasuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	9
2	Luku	
	TEATTERIALAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN ...	10
	1 § Tutkinnon osat	10
3	Luku	
	TEATTERIALAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	13
	Kaikille yhteiset osat	
	1 § Teatterialan kaikille yhteinen ammattitaito	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	13
	2 § Teatterialan tuotanto- ja taiteellinen prosessi	14
	a) Ammattitaitovaatimukset	14
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	14
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	Tuotantotekniikka	
	3 § Tuotantotekniikan yhteinen osaaminen	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	16
	4 § Järjestäjä	17
	a) Ammattitaitovaatimukset	17
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	17
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	18
	5 § Kuiskaaja	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21
	6 § Tarpeistonhoitaja	21
	a) Ammattitaitovaatimukset	21

b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	21
c) Ammattitaidon osoittamistavat	23
Esitystekniikka	
7 § Esitystekniikan yhteinen osaaminen	24
a) Ammattitaitovaatimukset	24
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
c) Ammattitaidon osoittamistavat	25
8 § Valo	26
a) Ammattitaitovaatimukset	26
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	26
c) Ammattitaidon osoittamistavat	28
9 § Ääni	28
a) Ammattitaitovaatimukset	28
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	28
c) Ammattitaidon osoittamistavat	31
10 § Näyttämö	31
a) Ammattitaitovaatimukset	31
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	31
c) Ammattitaidon osoittamistavat	33
11 § Av-tekniikka	33
a) Ammattitaitovaatimukset	33
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	33
c) Ammattitaidon osoittamistavat	33
12 § Kuvankäsittely	34
a) Ammattitaitovaatimukset	34
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	34
c) Ammattitaidon osoittamistavat	34
13 § Liikkuva valo	34
a) Ammattitaitovaatimukset	34
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	34
c) Ammattitaidon osoittamistavat	35
14 § Langaton mikrofoni-tekniikka	35
a) Ammattitaitovaatimukset	35
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	35
c) Ammattitaidon osoittamistavat	35
Lavasterakennus	
15 § Lavasterakennuksen yhteinen osaaminen	36
a) Ammattitaitovaatimukset	36
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	36
c) Ammattitaidon osoittamistavat	37

16 § Metallityö	38
a) Ammattitaitovaatimukset	38
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	38
c) Ammattitaidon osoittamistavat	39
17 § Puutyö	39
a) Ammattitaitovaatimukset	39
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	39
c) Ammattitaidon osoittamistavat	40
18 § Pintakäsittely	41
a) Ammattitaitovaatimukset	41
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	41
c) Ammattitaidon osoittamistavat	43
Pukujen valmistus	
19 § Pukujen valmistuksen yhteinen osaaminen	43
a) Ammattitaitovaatimukset	43
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	43
c) Ammattitaidon osoittamistavat	45
20 § Tietokoneavusteinen kaavoitus	46
a) Ammattitaitovaatimukset	46
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	46
c) Ammattitaidon osoittamistavat	46
21 § Hatut ja asusteet	46
a) Ammattitaitovaatimukset	46
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	46
c) Ammattitaidon osoittamistavat	47
22 § Historialliset roolivaatteet	47
a) Ammattitaitovaatimukset	47
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	47
c) Ammattitaidon osoittamistavat	47
23 § Toppaukset ja tukirakenteet	48
a) Ammattitaitovaatimukset	48
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	48
c) Ammattitaidon osoittamistavat	48
24 § Fantasiavaatteet ja -hahmot	48
a) Ammattitaitovaatimukset	48
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	48
c) Ammattitaidon osoittamistavat	49
25 § Tanssijoiden roolivaatteet	49
a) Ammattitaitovaatimukset	49
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	49
c) Ammattitaidon osoittamistavat	49

26 §	Pintakäsittely, värjäys ja patinointi	50
	a) Ammattitaitovaatimukset	50
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	50
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	50
Maskeeraus		
27 §	Maskeerauksen yhteinen osaaminen	51
	a) Ammattitaitovaatimukset	51
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	51
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	53
28 §	Värimaskeeraus	53
	a) Ammattitaitovaatimukset	53
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	53
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	54
29 §	Hiukset ja irtokarvat	54
	a) Ammattitaitovaatimukset	54
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	54
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	55
30 §	Tehostemaskeeraus	56
	a) Ammattitaitovaatimukset	56
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	56
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	57
Nukketeatteri		
31 §	Nukketeatterin yhteinen osaaminen	57
	a) Ammattitaitovaatimukset	57
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	57
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	59
32 §	Teatterinuken valmistus	59
	a) Ammattitaitovaatimukset	59
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	59
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	61
33 §	Nukketeatterikasvatus	61
	a) Ammattitaitovaatimukset	61
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	61
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	62
Vapaasti valittava osa		
34 §	Yrittäjäyys	63
	a) Ammattitaitovaatimukset	63
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	63
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	65
LIITE	Teatterialan kuvaus	66

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa.

Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatin hallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Huomio tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmiin, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

TEATTERIALAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

KAIKILLE YHTEISET OSAT

Tutkintotodistuksen saamiseksi on suoritettava osat 1 ja 2.

- 1 § Teatterialan kaikille yhteinen ammattitaito
- 2 § Teatterialan tuotanto- ja taiteellinen prosessi.

Tämän lisäksi on valittava yksi suuntautumisala ja suuntautumisalalan tutkinnon osat seuraavasti:

TUOTANTOTEKNIikka

- 3 § Tuotantotekniikan yhteinen osaaminen

Lisäksi on valittava yksi seuraavista:

- 4 § Järjestäjä
- 5 § Kuiskaaja
- 6 § Tarpeistonhoitaja

ESITYSTEKNIikka

- 7 § Esitystekniikan yhteinen osaaminen

Lisäksi on valittava yksi seuraavista:

- 8 § Valo
- 9 § Ääni
- 10 § Näyttämö

Esitystekniikkaan suuntautuessa tutkinnon suorittaja voi valita lisäksi vapaaehtoisina lisäsuorituksina seuraavia osia:

- 11 § Av-tekniikka
- 12 § Kuvankäsittely
- 13 § Liikkuva valo
- 14 § Langaton mikrofonitekniikka

LAVASTERAKENNUS

- 15 § Lavasterakennuksen yhteinen osaaminen

Lisäksi on valittava yksi seuraavista:

- 16 § Metallityö
- 17 § Puutyö
- 18 § Pintakäsittely

PUKUJEN VALMISTUS

- 19 § Pukujen valmistuksen yhteinen osaaminen

Lisäksi on valittava kolme seuraavista:

- 20 § Tietokoneavusteinen kaavoitus
- 21 § Hatut ja asusteet
- 22 § Historialliset roolivaatteet
- 23 § Toppaukset ja tukirakenteet
- 24 § Fantasiavaatteet ja -hahmot
- 25 § Tanssijoiden roolivaatteet
- 26 § Pintakäsittely, värjäys ja patinointi

MASKEERAUS

Maskeerauksen suuntautumisalalan valinnut suorittaa seuraavat neljä osaa:

- 27 § Maskeerauksen yhteinen osaaminen
- 28 § Värimaskeeraus
- 29 § Hiukset ja irtokarvat
- 30 § Tehostemaskeeraus

NUKKETEATTERI

- 31 § Nukketeatterin yhteinen osaaminen

Lisäksi on valittava yksi seuraavista:

- 32 § Teatterinuken valmistus
- 33 § Nukketeatterikasvatus

VAPAASTI VALITTAVA OSA

Edellä mainittujen osien lisäksi tutkintoon voi liittää osan

- 34 § Yrittäjyys.

TEATTERIALAN AMMATTITUTKINTO			
Kaikille pakolliset osat	1 § Teatterialan kaikille yhteinen ammattitaito		
	2 § Teatterialan tuotanto- ja taiteellinen prosessi		
Valittava yksi	3 § Tuotantotekniikan yhteinen ammattitaito	4 § Järjestäjä 5 § Kuiskaaja 6 § Tarpeistonhoitaja	Valittava yksi
	7 § Esitystekniikan yhteinen ammattitaito	8 § Valo 9 § Ääni 10 § Näyttämö	Valittava yksi
		11 § Av-tekniikka 12 § Kuvankäsittely 13 § Liikkuva valo 14 § Langaton mikrofonitekniikka	Voidaan valita vapaaehtoisesti
	15 § Lavasterakennuksen yhteinen ammattitaito	16 § Metallityö 17 § Puutyö 18 § Pintakäsittely	Valittava yksi
	19 § Pukujen valmistuksen yhteinen ammattitaito	20 § Tietokone-avusteinen kaavoitus 21 § Hatut ja asusteet 22 § Historialliset roolivaatteet 23 § Toppaukset ja tukirakenteet 24 § Fantasiavaatteet ja -hahmot 25 § Tanssijoiden roolivaatteet 26 § Pintakäsittely, värjäys ja patinointi	Valittava kolme
	27 § Maskeerauksen yhteinen ammattitaito	28 § Värimaskeeraus 29 § Hiukset ja irtokarvat 30 § Tehostemaskeeraus	Kaikki pakollisia
	31 § Nukketeatterin yhteinen ammattitaito	32 § Teatterinukan valmistus 33 § Nukketeatteri-kasvatus	Valittava toinen
Vapaasti valittava osa	34 § Yrittäjyys		

Kuvio 1. Teatterialan ammattitutkinnon osat.

3 Luku

TEATTERIALAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Teatterialan ammattitutkinnon kaikille yhteiset pakolliset tutkinnon osat 1 ja 2.

1 § Teatterialan kaikille yhteinen ammattitaito

Teatterialan yhteisellä ammattitaidolla tarkoitetaan niitä tietoja ja taitoja jotka ovat yhteisiä teatterialan kaikissa työtehtävissä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee teatterialan taiteellisen ja teknisen työn luonteen	Teatterityön perusteet Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa hahmottaa teatterialan eri ammattialojen työn merkityksen ja tarkoituksen teatterityön kokonaisuudessa.
<ul style="list-style-type: none">osaa toimia teatterialalla huomioiden työturvallisuuden ja työsuojelun	Työturvallisuus Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee ja ymmärtää alan työsuojeluohjeiston ja noudattaa niitä.
<ul style="list-style-type: none">tietää teatterialalla yleisesti käytetyn ammattisanaston sisällön ja merkityksen	Teatterialan suomenkielinen ammattisanasto Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee teatterialan keskeisen termistön ja osaa soveltaa tietoa työssään.
<ul style="list-style-type: none">tuntee teatteri- ja tyylihistorian teatterialan kehityksessä ja nykyisessä toiminnassa.	Yleinen teatterihistoria ja tyylihistoria Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee ja tunnistaa keskeiset tyylikaudet ja pystyy hyödyntämään keskeiset kriteerit työssään.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

2 § Teatterialan tuotanto- ja taiteellinen prosessi

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee suomalaisen teatterialan rakenteen ja sen merkityksen 	<p>Teatterialan toiminnan tunteminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kuvailla edustamansa ammattialan rakenteita ja merkityksiä yhteiskunnan, kulttuurielämän, oman teatterinsa tai työpaikkansa ja omalta kannaltaan osaa arvioida toimialansa tulevaisuuden näkymiä ja ammattitaitovaatimuksia ja tietää, miten ammattitaitoa voidaan ylläpitää ja kehittää.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tuotantoprosessin keskeiset osat ymmärtää, että esitys on kaiken tuotannollisen toiminnan keskeisin lähtökohta ja lopputulos määrittää sellaisenaan tuotannon muut osat 	<p>Tuotantoprosessin hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy tuntemaan ja tunnistamaan tuotantoprosessin osat sekä määrittelemään eri tuotannoissa työskentelevien yksiköiden ja yksilöiden sekä omat tehtävänsä.
<ul style="list-style-type: none"> tietää laadun merkityksen tuotannollisen toiminnan tuloksen ja kilpailukyvyn kannalta 	<p>Laadunvalvonta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy tunnistamaan hyvän laadun tuotannollisessa työssä, määrittelemään sen osatekijät ja toimimaan laatuajattelun mukaisesti.
<ul style="list-style-type: none"> hallitsee erilaisia työelämän vuorovaikutustilanteita 	<p>Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa ja haluaa toimia erilaisissa teatterialan vaatimissa vuorovaikutustilanteissa ja pystyy kom-

	munikoimaan eri työryhmien ja ammattilaisten kanssa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia taloudellisesti ja tehokkaasti. 	<p>Taloudellisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida suunnittelun, välineiden ja työpanoksen vaikutukset työn hintaan • hallitsee järkevän ja taloudellisen toteuttamisen keinot.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

TUOTANTOTEKNIikka

Järjestäjän, kuiskaajan ja tarpeistonhoitajan ammattitaidolla tarkoitetaan niitä ammattitaidollisia tietoja ja taitoja, joita näissä ammateissa vaaditaan riippumatta siitä, minkä tyyliässä produktiossa näyttö annetaan. Sisältö muodostuu kaikille yhteisistä sekä ammateille ominaisista tehtävistä, tiedoista ja taidoista.

3 § Tuotantotekniikan yhteinen osaaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa sopeutua teatterityön teknisiin ja taiteellisiin prosesseihin • tuntee tuotantotyön osa-alueet 	<p>Tilanteen hallinta ja tuotantoprosessiin mukautuminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa itsenäisesti soveltaa näyttämöllä tapahtuvia asioita suhteessa omaan työhönsä • ymmärtää hyvin taiteellisten prosessien epävarmuutta ja muutoksia • osaa varautua muutoksiin

	<ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut tuotantotyössä toimivien, järjestäjän, kuiskaajan ja tarpeistonhoitajan, työhön ja pystyy tarvittaessa toimimaan em. tehtävissä tilapäisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • pystyy yhteistyöhön ja vuorovaikutustaitoihin tuotantotekniikassa 	<p>Yhteistyö ja vuorovaikutustaidot Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää näyttämön ryhmätyön dynamiikkaa sekä harjoitus- että esitystilanteessa • omaa riittävät puheviestinnälliset taidot eli osaa keskustella, neuvotella ja perustella.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa perusvalmiudet sairaus- ja tapaturmatilanteissa 	<p>Toimintavalmius hätätilanteissa Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, missä ovat lähimmät ensiapuvälineet ja osaa toimia sairaus- tai tapaturmatilanteessa.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työpaikan audiovisuaaliset laitteet 	<p>Audiovisuaalisten laitteiden tunteminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää AV-laitteita, esim. VHS/DVD-laitetta, CD-soitinta sekä video- tai digikameraa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa noudattaa työturvallisuusmääräyksiä omassa työympäristössään. 	<p>Työturvallisuus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huolehtia työturvallisuudesta omalla osaamisalueellaan.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

4 § Järjestäjä

Järjestäjä toimii linkkinä, tiedottajana, projektin sisällä suhteessa muihin työntekijöihin sekä yleisöön. Järjestäjän työ on aikataulujen suunnittelua ja niissä pysymisen valvontaa sekä kokonaisuuksien hallintaa. Järjestäjällä tulee olla työnjohdollista osaamista.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• hallitsee vaikuttamistaidot	<p>Vaikuttamistaidot</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa toimia tehtävässään rakentavasti ja oma-aloitteisesti• osaa toimia tiiviissä yhteistyössä produktion ohjaajan, näyttelijöiden, vierailijoiden ja muun henkilökunnan kanssa• osaa ottaa selvää tuotannossa tarvittavista asioista, henkilöistä ja kohtauksista.
<ul style="list-style-type: none">• osaa tuotantosuunnittelun ja -hallinnan myös tietotekniikkaa hyödyntäen	<p>Tuotantosuunnittelu ja -hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa laatia harjoitus- ja esityslistoja• huolehtii harjoitus- ja esiintymistiloista sekä harjoitusten ja esityksien alkamisajoista• pitää näytelmän tuotantoaika- taulussa• tuntee kunkin tuotannon taloudelliset raamit• osaa kirjata työtunteja palkanmaksua varten• osaa ottaa vastuun esityksen kokonaisuudesta.
<ul style="list-style-type: none">• osaa tiedottamisen taidon työryhmässä ja ymmärtää laajemman tiedottamisen merkityksen koko teatteriyhteisössä	<p>Tiedottamisen merkitys</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• informoi työryhmää aikatauluista ja niiden muutoksista• huolehtii työehtosopimuksen mukaisista tauoista sekä väliaikojen alkamisesta ja loppumisesta• toimii linkkinä muihin työpisteisiin produktion ympärillä• huolehtii että tarvittavat henkilöt ovat paikalla harjoituksen tai esi-

	<p>tyksen alkaessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tiedottaa esityksen tai harjoituksen peruuntuessa asiasta oikeille henkilöille ja tarvittaessa myös yleisölle.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa termistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomen/ ruotsin ja englannin kielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa monipuolisesti järjestäjän työssä • osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. suunnittelussa, dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee muut osa-alueet. 	<p>Kokonaisuuden hallinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut muiden tuotantotyössä toimivien henkilöiden, kuiskaajan sekä tarpeistonhoitajan työhön ja pystyy toimimaan em. tehtävissä tilapäisesti.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

5 § Kuiskaaja

Kuiskaajan tehtävä on olla harjoitusvaiheessa näyttelijän tukena roolin oppimisessa. Esityksissä kuiskaaja tukee ja varmistaa näyttelijän roolia ja kielen säilymistä. Kuiskaaja pitää pääkirjan ajan tasalla.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa äänenkäytön perusteet ja osaa lausua vieraskieliset sanat 	<p>Äänenkäyttö</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> hallitsee tilanteeseen sopivan, selkeän ja kuuluvan äänen käytön pystyy selvittämään miten tekstissä esiintyvät vieraskieliset sanat tai ilmaukset ääntyvät osaa lausua tekstinosia näyttelijälle eteen.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tekstin syöttämisen harjoituksissa ja esitystilanteissa, kun näyttelijä tarvitsee apua roolisuorituksessaan kykenee ennakoivaan ajatteluun 	<p>Tekstin syöttäminen näyttelijälle</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hyvän sisä- ja ääneenlukutaidon osaa oikean tekstin syöttämisrytmin osaa ennakoida mahdolliset kuiskaustilanteet osaa toimia sovitun mukaisesti kuiskaustilanteissa.
<ul style="list-style-type: none"> osaa kuunnella ja arvioida näyttämöpuhetta 	<p>Puheen kuuluvuuden arviointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy arvioimaan puheen teknisen kuuluvuuden ja puheentuoton selkeyden suhteessa muuhun näyttämöään.
<ul style="list-style-type: none"> hallitsee äidinkieltä osaa korjauksen esittämisen 	<p>Kielenhuolto</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee puhutun ja kirjoitetun kielen

	<p>tyylilajit ja erot</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida kielenhuoltoon ja tekstin tyyliin liittyviä tekijöitä • osaa arvioida suullisen korjaamisen tilanteen ja tarpeen • osaa tarvittaessa antaa korjauspalautetta kirjallisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa päivittää pääkirjaa 	<p>Tekstin päivittäminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä johdonmukaisia ja lukukelpoisia tekstimuutoksia ja poistoja sekä taukomerkintöjä pääkirjaan.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa dokumentointi- ja arkistointimenetelmät 	<p>Valmiin esityksen dokumentointi ja arkistointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa siistiä tekstit lukukelpoisiksi ja asialliseen muotoon • osaa arkistoida näytelmistä tehdyt lopulliset käsikirjoitukset ja tallenteet asianmukaisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee tuotannon muut tehtäväalueet 	<p>Kokonaisuuden hallinta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut muiden tuotantotyössä toimivien henkilöiden, järjestäjän sekä tarpeistonhoitajan työhön ja pystyy toimimaan em. tehtävissä tilapäisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa termistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomen/ ruotsin ja englannin kielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä sekä ymmärtää lukemansa • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa kuiskaajan työssä • osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

6 § Tarpeistonhoitaja

Tarpeistonhoitaja huolehtii esityksen vaatiman tarpeiston suunnittelusta ohjeitten mukaan sekä sen hankinnasta, huollosta ja varastoinnista. Tarpeistonhoitaja vastaa tarpeiston pystytyksestä, purkamisesta ja huolehtii tarpeistosta esityksien aikana.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tyyli- ja kulttuurihistoriaa 	<p>Tyylhistoria Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri aikakausiin kuuluvien esineiden erityispiirteet sekä osaa etsiä ja tarjota niitä näytelmän tarpeistoksi • tuntee muiden kulttuurien esineistöä sekä osaa etsiä tietoja niistä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella esityksen tarpeiston 	<p>Tarpeiston suunnittelutaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lavastussuunnitelman ja näytelmätekstin mukaan itsenäisesti

	<p>suunnitella ja hankkia tarvittavan tarpeiston</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella ryhmälle käytettävien esineiden merkityksen, tarpeellisuuden ja yhteyden näytelmän käsikirjoitukseen.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarpeiston valmistuksen • hallitsee työssä tarvittavat materiaalit ja työtavat 	<p>Tarpeiston valmistaminen, käden-taito ja materiaalituntemus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee perustiedon materiaaleista sekä niiden käyttämisestä teatteritarpeiston valmistuksessa • osaa valita oikeat työvälineet ja työtavat • osaa korjata tarpeistossa olevaa esineistöä • pystyy hankkimaan ja valmistamaan rekvisiittaruokailun sekä tuntee tarvittavat hygieniavaatimukset • pystyy huolehtimaan harjoitus- ja esitysrekvisiitasta.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa tarpeistovaraston ylläpidon ja huollon 	<p>Varastointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa varastoida ja ymmärtää käyttökelpoisen varastoinnin merkityksen teatterissa.
<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää taloudellisen työskentelyn merkityksen 	<p>Taloudellisuus Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa etsiä taloudellisia ratkaisuja ja edullisia tavarantoimittajia tarpeiston käyttöön.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee muut tuotannon osa-alueet 	<p>Kokonaisuuden hallinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut muiden tuotantotyössä toimivien henkilöiden, järjestäjän sekä kuiskaajan työhön ja pystyy toimimaan em. tehtävissä tilapäisesti.

<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomen/ruotsin ja englannin kielellä • osaa oman ammattialueensa termistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomen- ja englanninkielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa tarpeistonhoitajan työtehtävissä • osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

ESITYSTEKNIikka

Ammattitutkinnon suorittanut pystyy toimimaan itsenäisesti sellaisissa työtehtävissä, joissa edellytetään ammattitoiminnan keskeisten perusteiden lisäksi eräillä alueilla syvempää tai laajempaa toiminnanhallintaa ja erikoisosaamista. Tehtävät ovat luonteeltaan toistuvia, vaihtelevia sekä osittain ongelmakeskeisiä ja monimutkaisia. Osittain tehtävät edellyttävät integroitunutta tietoperustaa.

7 § Esitystekniikan pakollinen yhteinen osa

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• pystyy avustamaan valo-, ääni- ja näyttämötekniikan perustoissa oman ammattialueensa lisäksi	<p>Valo-, ääni- ja näyttämötekniikan perustyöt</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee valon, äänen ja näyttämötekniikan perusterminologian ja tärkeimmät piirustussymbolit• osaa muiden esitystekniikkaan liittyvien laitteiden kuten savukoneet, projektorit, yhteydenpitovälineet ym. periaatteet ja peruskäytön.
<ul style="list-style-type: none">• tuntee valotekniikan, valojärjestelmän rakenteen sekä sähkötekniikan näytäntötyössä	<p>Valotekniikan perustyöt</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa valotekniikassa eri valonheittimet oheislaitteineen sekä eri liitintyyppit käyttötarkoituksineen• tuntee valojärjestelmän rakenteen ja ohjaustavat• ymmärtää optiset ja väriopin peruskäsitteet• osaa soveltaa käytännön sähkötekniikkaa näytäntötyössä.
<ul style="list-style-type: none">• osaa äänitekniikan keskeiset menettelmät	<p>Äänitekniikan perustyöt</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa äänitekniikassa yleiset kaiutin-, mikrofoni- ja liitintyyppit sekä tuntee audiojärjestelmien rakenteen ja signaalityyppit.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa näyttämötekniikan keskeiset menetelmät 	<p>Näyttämötekniikan perustyöt Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa näyttämötekniikassa eri tankonostintyypit, kiinnitysmenetelmät ja ripustukset • tietää mekaniikan ohjaustavat • osaa pystyttää ja purkaa lavastuksen.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee oman ammattialueensa sähköturvallisuusohjeet, työsuojelumääräykset ja paloturvallisuusohjeet. 	<p>Turvallisuus ja viranomaismääräykset teatterissa Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää sähkö- ja paloturvallisuusohjeet ja osaa noudattaa niitä • tuntee työsuojelumääräykset ja osaa toimia niiden mukaisesti • pystyy toimimaan oikein sähkötapaturmatilanteessa ja osaa antaa ensiapua.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

8 § Valo

Valohenkilöstön tehtäviin kuuluvat esitysten valojen rakentaminen, hoitaminen sekä valaistuslaitteiden huolto. Valo on osa nykyaikaista teatteria, se luo tunnelmaa ja illuusioita sekä tukee näyttelijää lavalla.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee valaistusjärjestelmät ja -laitteet	<p>Valotekniikan järjestelmät ja -laitteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa käyttää valotekniikkaa ilmaisun välineenä• tuntee valojärjestelmien ohjausprotokollat ja eri signaalityypit• tietää eri laitteiden merkityksen ja toiminnan järjestelmässä• osaa analogisen ja digitaalisen valopöydän peruskäytön• tuntee eri valoheittimien tyytit sekä käyttötarkoituksen, mekaanisen rakenteen, lisävarusteet sekä optiset periaatteet• tuntee himmenninjärjestelmän osat ja käytön• ymmärtää kiinteiden ja väliaikaisten kaapeleiden sekä liittimien käyttötarkoituksen• osaa käsitellä laitteita ja huoltaa niitä dokumenttien ja ohjeitten mukaan.
<ul style="list-style-type: none">• tuntee harjoitus- ja esitystoiminnan	<p>Harjoitus- ja esitystoiminta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• pystyy dokumenttien avulla hoitamaan esityksen pystytyksen, tekemään esityksen aikana tarvittavat toiminnot ja purkamaan esityksen varastoon• ymmärtää harjoitus- ja esitystoiminnan luonteen ja kantaa vastuun omasta työstään osana kokonaisuutta• osaa tehdä johdotus- ja ripustustöitä turvallisesti ja huolellisesti• pystyy tekemään valotilanteita ja muutoksia niihin suunnitelmien ja ohjeitten mukaan

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnata heittämiä valo-suunnitelman mukaan • hallitsee valon ulosajon perusteet ja ajorytmin sekä osaa reagoida yllättäviin tilanteisiin • osaa varastoida valokaluston oikein ja ymmärtää sen arvon • ymmärtää tuotannon aikataulun suhteessa omaan työhönsä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valotekniikkaan liittyvän dokumentoinnin 	<p>Dokumentointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea ja tulkita valon järjestelmäkaavioita sekä suuntaus- ja sijoituskarttoja • tuntee jonkin piirustus- tai CAD-ohjelman käytön dokumenttien käsittelyssä ja tulostamisessa • ymmärtää valotekniikan käyttö- ja huolto-ohjeiden symbolit ja sanaston.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee seuraavat käsitteet ja niiden laskennat: <ul style="list-style-type: none"> – sähkön laskenta valon kannalta – mittayksiköt – valon optisen laskennan perusteet – väriopin perusteet 	<p>Valotekniikan käsitteet ja laskeminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää valon fysiikan periaatteet • pystyy laskemaan tehon, virran, jännitteen ja resistanssin • ymmärtää optisen laskennan perusteet valonheittimien sijoittelussa ja käytössä • ymmärtää valon väriopin ja värijärjestelmien perusteet.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa valotekniikkaan liittyvissä työtehtävissä • osaa etsiä oman ammattialueen tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

9 § Ääni

Teatterissa voidaan käyttää ääntä tunnelmaa luovana ja alitajuntaan vaikuttavana tekijänä. Usein hienovireinen tehostemaailma on parhaimmillaan, kun katsoja ei edes huomaa sitä.

Myös sähköinen äänentoisto ja langattomat mikrofonit kuuluvat teatterin musiikkituotantoihin.

Äänihenkilöstön työhön kuuluvat mm. näytöksien pystytys, tehosteiden ulosajo, saliaänentoistosta huolehtiminen ja erilaiset huoltotyöt.

<p>a) Ammattitaitovaatimukset</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee järjestelmät ja laitteet 	<p>b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit</p> <p>Äänitekniikan järjestelmät ja laitteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää äänitekniikkaa teatterissa ilmaisuvälineenä • tuntee yleisimmät audiosignaalit ja niiden käyttötarkoituksen • tietää eri laitteiden merkityksen ja toiminnan järjestelmässä
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa äänipöydän peruskäytön ja ymmärtää signaalin reitin pöydässä • tuntee kaiutintyyppit, niiden rakenteen ja sähköiset ominaisuudet • tuntee mikrofonien tyyppit ja niiden käytön • tuntee yleisimmät audiokaapelit ja liittimet sekä osaa valmistaa yleisimmät kytkentäjohtot • ymmärtää kiinteiden ja väliaikaisten kaapeleiden sekä liittimien käyttötarkoituksen ja häiriöttömän käytön esitystoiminnassa • osaa huoltaa laitteita dokumenttien ja ohjeitten mukaan.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee harjoitus- ja esitystoiminnan 	<p>Harjoitus- ja esitystoiminta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee oman alueensa esityksen toteuttamisen ja harjoitustoiminnan • pystyy dokumenttien avulla hoitamaan esityksen pystytyksen, tekemään esityksen aikana tarvittavat toiminnot ja purkamaan esityksen varastoon • ymmärtää harjoitus- ja esitystoiminnan luonteen ja kantaa vastuun omasta työstään osana kokonaisuutta • osaa tehdä johdotus- ja ripustustöitä turvallisesti ja huolellisesti • osaa pystyttää ja rakentaa audiojärjestelmän tilaan annettujen ohjeitten mukaan • hallitsee äänen ulosajon perusteet, ajorytmin sekä osaa reagoida yllättäviin tilanteisiin • osaa varastoida kaluston oikein ja ymmärtää sen arvon • ymmärtää tuotannon aikataulut suhteessa omaan työhönsä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa dokumentoida 	<p>Dokumentointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea ja tulkita äänen

	<p>järjestelmäkaavioita ja sijoitus-karttoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee jonkin piirustus- tai CAD-ohjelman käytön dokumenttien käsittelyssä ja tulostamisessa • ymmärtää äänilaitteiden käyttö- ja huolto-ohjeiden symbolit ja sanaston.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee seuraavat äänitekniikan käsitteet ja niiden laskennan: <ul style="list-style-type: none"> – sähköisen laskennan perusteet äänitekniikassa – äänikentän suuret – mittayksiköt – akustiikan peruskäsitteet 	<p>Teatterin äänitekniikan käsitteet ja laskeminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää äänen fysiologian periaatteet ja osaa soveltaa niitä omassa työssään • pystyy laskemaan tehon, virran, jännitteen ja resistanssin • ymmärtää akustiikan peruskäsitteet ja mittayksiköt, sekä pystyy soveltamaan niitä äänijärjestelmän rakentamisessa • ymmärtää äänen sähköisen laskennan perusteet ja osaa soveltaa niitä mikrofonien ja kaiuttimien sijoittelussa ja käytössä.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttö-ohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa etsiä oman ammattialueen tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

10 § Näyttämö

Suuntautumisosan suorittaja toteuttaa suunnitellun näyttämökuvan teknisesti rakentamalla sen lavasteiden ja tarpeiston osalta etukäteen sekä suunnittelemalla ja toteuttamalla esityksen aikana tapahtuvat näyttämökuvan vaihdot.

Ammattitutkinnon suorittanut pystyy toimimaan itsenäisesti sellaisissa työtehtävissä, joissa edellytetään ammattitoiminnan keskeisten perusteiden lisäksi eräillä alueilla syvempää tai laajempaa toiminnan hallintaa ja erikoisosaamista. Tehtävät ovat luonteeltaan toistuvia, vaihtelevia sekä osittain ongelmakeskeisiä ja monimutkaisia, osittain tehtävät edellyttävät integroitunutta tietoperustaa.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee järjestelmät ja laitteet 	Näyttämötekniikan järjestelmät ja laitteet Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää eri näyttämötyypit ja niiden ominaisuudet sekä soveltuvuuden eri käyttöihin • tuntee näyttämötekniset järjestelmät ominaisuuksineen ja niiden käytön • osaa tehdä laitteiden yksinkertaisia tarkastus- ja huoltotöitä.

<ul style="list-style-type: none"> tuntee harjoitus- ja esitystoiminnan 	<p>Harjoitus- ja esitystoiminta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää lavastuksen pystytys- ja purkuaikeiden merkityksen osaa käsitellä lavastusta asianmukaisesti osaa tehdä pystytys- ja ripustustöitä turvallisesti ja asianmukaisilla välineillä osaa hoitaa dokumenttien avulla oman osansa pystytyksestä, tehdä vaihdot esityksessä ja purkaa lavastuksen varastoon.
<ul style="list-style-type: none"> osaa dokumentoida 	<p>Dokumentointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa merkitä näyttämöpohjiin lavasteiden paikat osaa lukea lavastajan tekemää pohjapiirustusta ja ymmärtää mittakaavat ymmärtää näyttämölaitteiden käyttö- ja huolto-ohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> kykenee kommunikoidaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoidaan omasta työstään suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon ymmärtää englanninkieliset käyttö-ohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan osaa etsiä oman ammattialueen tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla

	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

Esitystekniikkaan suuntautuessa tutkinnon suorittaja voi valita lisäksi seuraavia osia

- 11 § Av-tekniikka
- 12 § Kuvankäsittely
- 13 § Liikkuva valo
- 14 § Langaton mikrofonitekniikka

11 § AV-tekniikka

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää AV-tekniikkaa teatterityössä. 	AV-tekniikka Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • pystyy hyödyntämään AV-välineitä teatterissa oman työnsä apuvälineinä • tietää yleisimpien teatterissa käytettyjen video- ja AV-laitteiden kytkennän ja käytön • osaa videokameran peruskäytön • osaa ohjeiden mukaan perushuoltaa ja puhdistaa Av-laitteita.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

12 § Kuvankäsittely

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kuvankäsittelyn perusteet. 	<p>Kuvankäsittely</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää projisointilaitteita tietää sähköisen kuvankäsittelyn perusteet ja yleisimmät formaatit osaa käsitellä projisoitavaa materiaalia tietokoneella ohjeistuksen mukaan.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

13 § Liikkuva valo

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää liikkuvaa valoa. 	<p>Liikkuva valo</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee liikkuvan valon kaluston ja sen käytön osaa suorittaa perusohjelmointia valosuunnitelman mukaan

	<ul style="list-style-type: none"> osaa heittimien perushuollon ja puhdistuksen huolto-ohjeiden mukaan.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

14 § Langaton mikrofoni tekniikka

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää langattomia mikrofoneja. 	<p>Langaton mikrofoni tekniikka</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy toimimaan tuotannon mikrofoni vastaavana ymmärtää mikrofoni en ominaisuudet ja sijoitukset PA-käytössä tietää monitoroinnin eri tyypit ja käytön teatterituotannoissa tietää radiomikrofoni järjestelmien perustekniikat, taajuusalueet ja antennijärjestelmät.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

LAVASTERAKENNUS

Tutkinnon suorittaja osaa valmistaa toimivia ja tarkoituksenmukaisia lavasteita ja niiden osia teatterituotantoon. Hänellä on hyvä käsitys lavasteiden nykyaikaisista ja perinteisistä työtavoista ja materiaaleista. Lavastevalmistajan työssä korostuvat myös lavaste- ja näyttämötyylihistorian ja teatteritaiteen eri osa-alueiden tuntemus, ongelmanratkaisukyky sekä sosiaaliset- ja yhteistyötaidot. Lavasteiden valmistus voi olla myös varasto- tai ostoelementtien muokkaamista ja/tai korjaamista toimiviksi lavasteiksi.

15 § Lavasterakennuksen yhteinen osaaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee lavastus- ja näyttämötyylihistorian eri aikakaudet	<p>Lavastus- ja näyttämötyylihistoria</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa tunnistaa eri tyylikaudet ja osaa hyödyntää tietojaan omassa työssäänosaa alan historian yleisen termistönosaa käyttää ja soveltaa ammatillista kirjallisuutta sekä ammattilehtiä.
<ul style="list-style-type: none">osaa käyttää tehokkaasti ja turvallisesti työkoneita sekä tuntee alan työmenetelmät ja osaa soveltaa niitä lavasteiden rakentamiseen	<p>Koneet ja työmenetelmät</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa käyttää lavastamon työkoneita, laitteita ja käsityökalujaosaa huoltaa ja ylläpitää koneitaosaa käsitellä koneita turvallisestituntee työmenetelmät ja osaa soveltaa niitä lavastevalmistukseen.
<ul style="list-style-type: none">osaa valmistaa lavasteiden osia ja kokonaisuuksia	<p>Valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa valmistaa lavastajan piirustuksien, luonnoksien ja annettujen ohjeiden mukaisesti lavasteiden osia ja kokonaisuuksiaosaa valmistaa lavasteita sovitun aikataulun mukaisestiosaa käyttää valmistukseen parhaiten sopivia välineitä, koneita ja apulaitteitaosaa ottaa työjärjestyksessä huomioon valmistuksen ajoituksenosaa ottaa huomioon lavasteiden toiminnallisuuden

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon taloudelliset näkökohdat työskentelyssä • osaa valmistaa tarvittavat osat ja kappaleet • hallitsee liitostekniikat • pystyy tarvittaessa muuttamaan työsuunnitelmiaan, jos työn laatu, prosessi tai käytettävissä olevat työvälineet niin edellyttävät • ottaa huomioon lavasteiden muunneltavuuden ja jatkokäyttömahdollisuudet.
<ul style="list-style-type: none"> • omaa vankan materiaalin tuntemuksen 	<p>Materiaalit Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee perustiedon eri materiaaleista ja lisätarvikkeista sekä niiden käyttäytymisestä valmistusprosessin aikana • osaa tarvittaessa käyttää teatterityölle tyypillisiä materiaaleja valmistuksessa • osaa ottaa huomioon huoltoominaisuudet sekä jatkokäyttömahdollisuudet.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee muut lavasterakentamisen osa-alueet. 	<p>Kokonaisuuden hallinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut kaikkiin lavasterakennuksen ammattialueisiin ja pystyy avustamaan lavasterakentamisen perustöissä oman ammattialueen lisäksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa lavasteita tai niiden osia metallista ja tuntee lavasterakentamisen metallityön menetelmät 	<p>Työmenetelmät ja valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa itsenäisesti rakentaa lavasteita tai niiden osia metallista pystyy tekemään metallista rakenteita, jotka täyttävät lujuusvaatimukset osaa korjata tai muuttaa uusio-käyttöön käytöstä poistetun tai särkyneen lavastuselementin.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee metallityössä käytettävät materiaalit, aineet ja kiinnitystarvikkeet 	<p>Materiaalin tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valita lavasterakenteisiin sopivat materiaalit, aineet ja kiinnitystarvikkeet tuntee eri materiaalien ominaisuudet.
<ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää koneita ja laitteita tehokkaasti ja turvallisesti 	<p>Koneet ja laitteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valita tarkoituksen mukaiset työkonet osaa huoltaa ja ylläpitää koneita ja laitteita ymmärtää työturvallisuuden merkityksen itselleen ja muille koneita käyttäessään.
<ul style="list-style-type: none"> kykenee kommunikoidaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoidaan omasta työstään suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi pystyy etsimään tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon osaa tulkita englanninkielisiä käyttöohjeita.

<ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietokonetta dokumentoinnissa ja raportoinnissa osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

17 § Puutyö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa lavasterakentamisen puutyömenetelmät ja kiinnitystavat 	<p>Työmenetelmät ja valmistusprosessi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valita oikeat työmenetelmät osaa valmistaa lavastekokonaisuuden tai osia lavastuksesta puumateriaaleja sekä puuntyöstömenetelmiä käyttäen osaa korjata tai muuttaa lavasteen tai huonekalun uusiokäyttöön.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee puutyössä käytettävät materiaalit ja kiinnitystarvikkeet sekä liimat 	<p>Materiaalin tuntemus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valita lavasterakenteisiin oikeat materiaalit, kiinnitystavat ja tarvikkeet tuntee eri puumateriaalit tuntee liimat ja kiinnitysmateriaalit.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää koneita ja laitteita tehokkaasti ja turvallisesti 	<p>Koneet ja laitteet Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tarkoituksenmukaiset työkoneet • osaa huoltaa ja ylläpitää koneita ja laitteita • ymmärtää työturvallisuuden merkityksen itselleen ja muille koneita käytettäessä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa huonekalujen tyylihistorian 	<p>Huonekalujen tyylihistoria Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa huonekalujen tyyli-tyylilajit.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoidaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomen/ruotsin ja englannin kielellä • osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoidaan omasta työstään suomen- ja englanninkielellä • pystyy etsimään tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • osaa tulkita englanninkielisiä käyttöohjeita.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan • osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

18 § Pintakäsittely

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee pintakäsittelyn työmenetelmät ja työvälineet 	<p>Työmenetelmät ja valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> pystyy valitsemaan lavastajan pienoismallin tai luonnosten mukaan oikeat työtavat, värisävyt tai pintamateriaalit osaa pintakäsitellä, maalata ja patinoida lavastuksen annettujen ohjeiden mukaan osaa tapetoida ja tehdä mattotöitä lavastukseen annettujen ohjeiden mukaan osaa pintakäsittelyllä korjata tai muuttaa lavasteen tai huonekalun uusiokäyttöön osaa valita tarkoituksen mukaiset pintakäsittelyn työvälineet ymmärtää työturvallisuuden merkityksen itselleen ja muille.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee pintakäsittelyaineet, maalit ja niiden toimittajat 	<p>Materiaalin tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee maalit, petsit, lakat ja massat tuntee kankaat, matot, maalaus-pohjat ja muovit tuntee muut pintakäsittelyä helpottavat aineet osaa valita tarkoituksen mukaiset pintakäsittelyaineet ja -materiaalit noudattaa työturvallisuusohjeita materiaalien säilytyksessä.

<ul style="list-style-type: none"> tuntee värien sävytyksen tekniikan 	<p>Värien sävytys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa sävyttää pintakäsittelyaineita ja maaleja pienoismallin mukaisesti sävyihin.
<ul style="list-style-type: none"> on piirustus- ja maalaustaitoinen 	<p>Piirustustaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa lavastajan tekemän pienoismallin tai luonnosten pohjalta jäljentää ja mitoittaa kuvan luonnolliseen kokoon.
<ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää pintakäsittelylaitteita tehokkaasti ja turvallisesti 	<p>Koneet ja laitteet Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa huoltaa ja ylläpitää pintakäsittelyn työvälineitä, koneita ja laitteita ymmärtää työturvallisuuden merkityksen itselleen ja muille koneita käytettäessä.
<ul style="list-style-type: none"> kykenee kommunikoidaan omassa työssään suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi osaa oman ammattialueensa yleisen termistön ja pystyy kommunikoidaan omasta työstään suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi pystyy etsimään tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä osaa tulkita englanninkielisiä käyttöohjeita.
<ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

PUKUJEN VALMISTUS

Tämän suuntautumisosan suorittanut osaa valmistaa toimivia, kestäviä ja tarkoituksenmukaisia roolivaatteita teatterituotantoon. Hänellä on hyvä käsitys vaatetusalan ajankohtaisista ja perinteisistä työtavoista ja materiaaleista. Pukujen valmistajan työssä korostuvat myös pukuhistorian ja teatteritaiteen eri osa-alueiden tuntemus, ongelmanratkaisukyky sekä sosiaaliset- ja yhteistyötaidot. Pukujen valmistus voi olla myös varasto- tai ostovaatteiden muokkaamista ja korjaamista toimiviksi roolivaatteiksi.

19 § Pukujen valmistuksen yhteinen osaaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee pukuhistorian eri aikakaudet	Pukuhistoria <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa tunnistaa eri tyylikaudet ja osaa hyödyntää tietojaan omassa työssäänosaa pukuhistorian yleisen termistönosaa käyttää ja soveltaa ammatillista kirjallisuutta sekä ammattilehtiä.
<ul style="list-style-type: none">osaa kaavoittaa, muotoilla ja leikata roolivaatteita	Kaavoitus, muotoilu ja leikkuu <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa ottaa näyttelijän vartalon mitatosaa piirtää peruskaavatosaa kuositella pukusuunnittelijan luonnosten mukaiset kaavatosaa ottaa kaavoituksessa huomioon materiaalin vaatimukset ja roolivaatteen toiminnallisuuden

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa muotoilla roolivaatteet tai -vaatteiden osat • osaa suunnitella yksittäis- ja sarjaleikkusuunnitelmia • ottaa huomioon taloudelliset näkökohdat leikkusuunnitelmia tehdessään • osaa käyttää ja soveltaa kaavoitukseen ja muotoiluun ammatillista kirjallisuutta sekä ammattilehtiä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa roolivaatteita 	<p>Valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa pukusuunnittelijan luonnoksen ja annettujen ohjeiden mukaisia roolivaatteita • osaa valmistaa roolivaatteita sovitun aikataulun mukaisesti • osaa valita oikeat työtavat ja laatia työjärjestyksen • ottaa huomioon roolivaatteiden toiminnallisuuden ja huollettavuuden • osaa valmistaa roolivaatteet sovittukseen • hallitsee sovittamisen • ottaa työjärjestyksessä huomioon materiaalin värjäyksen, pinta-käsittelyn ja patinoinnin ajoituksen • ottaa huomioon roolivaatteiden muunneltavuuden ja jatkokäyttömahdollisuudet • osaa käyttää valmistukseen parhaiten sopivia välineitä, koneita ja apulaitteita • tuntee alansa työsuojelumääräykset • ymmärtää ergonomian merkityksen • pystyy tarvittaessa muuttamaan työsuunnitelmiaan, jos työn laatu, prosessi tai käytettävissä olevat työvälineet niin edellyttävät • ymmärtää taiteellisten prosessien epävarmuuden ja muutoksien vaikutuksen pukujen valmistukseen • pystyy rakentamaan yhteistyöhön

	pukujen valmistamiseen liittyvien työntekijöiden kanssa.
<ul style="list-style-type: none"> • omaa vankan materiaalin tuntemuksen 	<p>Materiaalit</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee perustiedon eri aikakausien materiaaleista ja lisätarvikkeista sekä niiden käyttäytymisestä valmistusprosessin aikana • osaa tarvittaessa käyttää teatterityölle tyypillisiä materiaaleja rooli-vaatteiden valmistuksessa • ottaa huomioon vaateen pesu- ja huolto-ominaisuudet sekä jatkokäyttömahdollisuudet.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoidaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa termistön ja pystyy kommunikoidaan omasta työstään suomen- ja englannin kielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan. 	<p>Tietotekniikka</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan • osaa etsiä oman ammattialueen tarvittavia tietoja tietokoneen avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

20 § Tietokoneavusteinen kaavoitus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa tietokoneavusteisia kaavoja. 	<p>Tietokoneavusteinen kaavoitus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kaavoittaa ja sarjoa rooli-vaatteita osaa tarkistaa ja korjata kuosittelemansa kaavat sovituserityksiä vastaavaksi osaa laatia taloudellisia ja käyttökelpoisia leikkusuunnitelmia.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

21 § Hatut ja asusteet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa teatterikäyttöön tarkoitettuja hattuja ja asusteita. 	<p>Hatut ja asusteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee hattujen ja asusteiden tyylihistorian osaa kaavoittaa ja valmistaa puku-suunnittelijan luonnosten ja annet-

	<p>tujen ohjeiden mukaisia hattuja ja asusteita</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja • osaa valmistaa teatterikäyttöön tarkoitettuja koruja.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

22 § Historialliset roolivaatteet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa teatterikäyttöön historiallisia roolivaatteita. 	<p>Historialliset roolivaatteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa, muotoilla ja valmistaa pukusuunnittelijan luonnosten ja annettujen ohjeiden mukaisia historiallisia roolivaatteita ja alusasuja • tunnistaa eri aikakausille tyypillisimmät materiaalit ja ottaa huomioon materiaalien huollettavuuden • osaa valita oikeat työtavat ja laatia työjärjestyksen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

23 § Toppaukset ja tukirakenteet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella ja valmistaa teatterikäyttöön tarkoitettuja toppauksia ja tukirakennelmia. 	<p>Toppaukset ja tukirakenteet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella ja valmistaa tarkoituksenmukaisia ja mallin vaatimia toppauksia ja tukirakennelmia osaa valita toppauksiin ja tukirakennelmiin käytettävät materiaalit osaa huomioida huollettavuuden.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

24 § Fantasiavaatteet ja -hahmot

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa teatterikäyttöön tarkoitettuja fantasiavaatteita ja -hahmoja. 	<p>Fantasiavaatteet ja -hahmot</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kaavoittaa, muotoilla ja valmistaa pukusuunnittelijan luonnosten ja annettujen ohjeiden mukaisia fantasiavaatteita ja -hahmoja osaa valita sopivat materiaalit fantasiavaatteisiin ja -hahmoihin osaa huomioida huollettavuuden.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

25 § Tanssijoiden roolivaatteet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa valmistaa tanssijoiden vaatteita.	Tanssijoiden roolivaatteet <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">osaa kaavoittaa, muotoilla ja valmistaa pukusuunnittelijan luonnosten ja annettujen ohjeiden mukaisia tanssijoiden vaatteitaosaa valita sopivat materiaalit tanssijoiden vaatteisiinosaa huomioida huollettavuuden.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pintakäsitellä, värjätä, painaa ja patinoida. 	<p>Pintakäsittely, värjäys ja patinointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pukusuunnittelijan luonnosten ja annettujen ohjeiden perusteella tehdä vaatteiden pintakäsittelyä, värjäystä, painamista ja patinointia • osaa pintakäsittelyn, värjäyksen, painamisen ja patinoinnin yleisimmät tekniikat ja käytettävät aineet ja välineet • tunnistaa eri kuidut ja hallitsee niiden käyttäytymisominaisuudet • osaa huomioida huollettavuuden • osaa noudattaa työturvallisuusohjeita ja ympäristönsuojelun vaatimuksia.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

MASKEERAUS

Maskeerauksen tehtävä on muuttaa tai korostaa näyttelijän piirteitä tai olemusta siten että se toteuttaa suunnittelijoiden taiteellista kuvaa, tämän roolihenkilön suhteesta esitykseen. Tämän suuntautumisosan sisältö muodostuu yleisesti käytössä olevien aineiden, laitteiden, työmenetelmien ja tuotteiden tuntemisesta, sekä niiden käytöstä työtehtävissä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee maskeerauksen työnkulun 	<p>Maskeerauksen toteutuksen valmistelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tulkita ja noudattaa työsuunnitelmia osaa suunnitella toteutuksen työvaiheet työskentelee järjestelmällisesti osaa ottaa huomioon maskeerauksessa tyylin ja kulttuurin vaatimukset osaa ottaa huomioon maskeerauksessa ajan, paikan ja historian vaatimukset.
<ul style="list-style-type: none"> osaa toimia taloudellisesti ja tehokkaasti 	<p>Taloudellisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa työskennellä taloudellisesti osaa arvioida käyttämiensä ajan ja aineiden vaikutuksen kustannuksiin.
<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää hygienian merkityksen ymmärtää ergonomian merkityksen 	<p>Hygienia ja ergonomia</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa huolehtia työssään hygieniasta osaa huolehtia omasta ja esiintyjän ergonomiasta.
<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää itsearvioinnin merkityksen 	<p>Itsearviointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa arvioida omaa työskentelyään pystyy havaitsemaan kehitettävät alueet omassa työskentelyssään.
<ul style="list-style-type: none"> osaa toteuttaa omaan työhönsä liittyvän dokumentoinnin 	<p>Dokumentointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa dokumentoida kuvia ja tekstiä ammattialansa vaatimusten mukaisesti osaa toteuttaa dokumentoinnin niin, että näyttelijä tai toinen maskeeraaja pystyy toistamaan suunnitellun maskeerauksen.

<ul style="list-style-type: none"> • kykenee kommunikoimaan omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomen/ ruotsin ja englannin kielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan • osaa etsiä oman ammattialueen tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.
<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää työturvallisuuden merkityksen 	<p>Työturvallisuus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huolehtia omasta ja esiintyjän työturvallisuudesta • osaa käyttää henkilö- ja konekohtaisia suojaimeja • osaa tulkita ja käyttää työssään käyttöturvallisuustiedotteiden antamaa ohjeistusta • osaa käyttää turvallisesti maskeerauksessa, tehosemaskeerauksessa ja irtokarvatyön yhteydessä käytettäviä aineita.
<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon toimintansa vaikutukset ympäristöön. 	<p>Ympäristövaikutusten huomioonottaminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa valinnoissaan huomioon käytettävien aineiden vaikutukset

	ympäristöön koko työprosessin aikana <ul style="list-style-type: none"> tuntee jätelain velvoitteet jätteen synnyn ehkäisyssä ja jätteistä huolehtimisessa.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

28 § Värimaskeeraus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tietää maskeerauksessa yleisesti käytettävät ihonhoitotuotteet ja ihon puhdistusaineet tietää värimaskeerausaineet ja -välineet 	Maskeerausaineet Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa valita käytettävät aineet ja tuotteet huomioiden eri ihotyyppit ja käyttötarkoituksen osaa käyttää yleisimpiä maskeerausaineita ja välineitä.
<ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata kaunistavia maskeerauksia 	Kaunistavat maskeeraukset Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tietää mitä vaatimuksia eri kauneusmeikeillä on osaa maskeerata päivä-, juhla- ja häämeikkejä.
<ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata korjaavia maskeerauksia 	Korjaava maskeeraus Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata tekniikan, anatomian tai vamman vaatiman korjauksen.

<ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata valmiin näytelmätekstin roolianalyysin pohjalta roolimaskeerauksia. 	<p>Roolimaskeeraus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata esiintyjän kasvot tai muun kehon osan roolia tukien ja huomioiden anatomian tietää miten rotuominaisuudet ja ikä muuttavat ulkonäköä.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

29 § Hiukset ja irtokarvat

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa viimeistellä hiuksia ja irtokarvoja 	<p>Hiusten ja irtokarvojen viimeistely</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa laatia työsuunnitelman siitä kuinka liitetään hius- ja irtokarvakokonaisuudet osaksi väri- tai tehostemaskeerausta osaa käyttää hiusten ja irtokarvojen viimeistelyyn tarkoitettuja aineita ja työvälineitä.
<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät käytettävät karvalaadut ja tuotteet 	<p>Yleisimmät karvalaadut</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa erottaa karvalaadut toisistaan ja pystyy viimeistelemään karvat sen vaatimusten mukaisesti erottaa toisistaan villan, nylonin ja eläinkarvat.

<ul style="list-style-type: none"> tietää, millä tavoin eri karvalaaduista tehtyjä hiuksia ja irtokarvoja huolletaan ja säilytetään 	<p>Huolto ja säilytys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa huoltaa ja säilyttää irtohiusta osaa huoltaa ja säilyttää erilaisia karvoja.
<ul style="list-style-type: none"> osaa ottaa peruukin mitat 	<p>Peruukin mittaus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa ottaa mitat peruukin valmistamista varten osaa ottaa mitat peruukin hankkimista varten.
<ul style="list-style-type: none"> osaa kiinnittää ja irrottaa peruukin ja hiuslisäkkeet 	<p>Peruukin ja hiuslisäkkeiden kiinnitys ja irrotus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> hallitsee peruukin kiinnitysvälineet ja materiaalit sekä osaa kiinnittää ja irrottaa peruukin tuntee hiuslisäkkeen kiinnittämisen tekniset apuvälineet ja pystyy kiinnittämään ja irrottamaan hiuslisäkkeitä.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa tyllipohjalle viikset osaa kiinnittää ja irrottaa viikset ja irtokarvat. 	<p>Viiksien ja irtokarvojen valmistus, liimaus ja irrotus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää viiksien ja partojen valmistamiseen käytettävät materiaalit ja työvälineet osaa valmistaa viikset, parran ja pulisongit osaa kiinnittää solmimansa viikset, parran ja pulisongit osaa kiinnittää suoraan ihoon irtokarvat villa- ja hiuskrepistä tietää partaliimojen poistoaineet osaa irrottaa liimatut irtokarvat iholta.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

30 § Tehostemaskeeraus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tehdä tehostemaskeerauksia 	<p>Tehostemaskeerauksen työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tulkita ja noudattaa valmiita suunnitelmia osaa suunnitella omat työvaiheet pystyy työskentelemään omien työsuunnitelmien mukaisesti.
<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät aineet, joita käytetään irto-osien valmistukseen tietää yleisimmät liimat ja puhdistusaineet 	<p>Tehostemaskeerausaineet ja varastointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää irto-osien valmistamiseen tarkoituksenmukaisia aineita ja välineitä tuntee yleisimmät maskeerauksessa käytettävät liimat tuntee irto-osien maskeerausaineet tietää turvalliset irrotusaineet osaa huoltaa ja varastoida irto-osat.
<ul style="list-style-type: none"> osaa irto-osien käsittelyn 	<p>Irto-osien käyttö</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kiinnittää irto-osat ihoon osaa maskeerata irto-osia osaa irrottaa irto-osan iholta.
<ul style="list-style-type: none"> osaa maskeerata kehon ja ihon muutoksia. 	<p>Vammojen yms. maskeeraus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa toteuttaa maskeeraamalla sairauksia, vammoja ja arpia.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

NUKKETEATTERI

Teatterialan ammattitutkinnon nukketeatterin suuntautumisvaihtoehdon suorittaneella on valmiudet työskennellä nukketeatterin keinoin esitystaiteen, kulttuurin, opetuksen ja taidekasvatuksen tehtävissä.

31 § Nukketeatterin yhteinen ammattitaito

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee nukketeatterin historian ja traditionosaa nukketeatterin perustekniikat<ul style="list-style-type: none">käsinukketekniikkasauvatekniikkamarionettitekniikkakombinaatiotekniikkavarjotekniikkabunrakutekniikkaesineteatteri	<p>Nukketeatterin historia, traditio ja perustekniikat</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee nukketeatterin historian ja tradition ja osaa soveltaa niitä omassa työssäänosaa nukketeatterin perustekniikat, tekniset rakenteet ja ilmaisevuuden.
<ul style="list-style-type: none">tuntee kuvataiteen historian ja tyylikaudet	<p>Kuvataiteen historian tyylikaudet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">tuntee kuvataiteen tyylikausia ja osaa soveltaa tyylikausien tuntemusta omassa työssään sekä ymmärtää tyylien merkityksen ja viestittuntee tyylikausien yleistä termistöä ja osaa käyttää ja soveltaa ammatillista kirjallisuutta sekä ammattilehtiä.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa näyttämö-, valo- ja äänitekniikan perusasiat ohjaus- ja esitystilanteissa 	<p>Näyttämö-, valo- ja äänitekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee näyttämötekniikan kiinnitysmenetelmät ja ripustukset • tuntee tyypillisimmät valonheitin- ja pistotulppatyypit • osaa laskea sähkön tehot ja sulakekoot • tuntee valojärjestelmän rakenteen: valopöydän, himmentimien ja valaisinten kytkeytymisen yhteen yleisellä tasolla • tunnistaa yleiset kaiutintyypit, äänilähteet, mikrofoni- ja liittintyypit • osaa käsitellä teknisiä laitteita ja tavaroita tarkoituksenmukaisesti, suunnitelmallisesti ja turvallisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kommunikoida omasta ammattialueestaan suomeksi/ ruotsiksi ja englanniksi 	<p>Kielitaito Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa teatterialan yleisen termistön suomeksi/ruotsiksi ja englanniksi • osaa oman ammattialueensa erityistermistön ja pystyy kommunikoimaan omasta työstään suomen/ ruotsin ja englannin kielellä • pystyy hakemaan tietoa englanninkielisistä ammattikirjoista ja -lehdistä ja ymmärtää lukemansa tiedon • ymmärtää englanninkieliset käyttöohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omalla ammattialueellaan 	<p>Tietotekniikka Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää tietotekniikkaa omassa ammatissaan • osaa etsiä omalla ammattialueellaan tarvittavia tietoja tietotekniikan avulla • pystyy hyödyntämään tietokonetta mm. dokumentoinnissa ja raportoinnissa.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa toteuttaa omaan työhön liittyvän dokumentoinnin. 	<p>Dokumentointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää dokumentoinnin merkityksen ja arvon • osaa käyttää kameraa, videokameraa ja nauhuriä dokumentointiin • pystyy tekemään huolto-, kehittämis- ja ylläpitotöitä käyttäen dokumentteja tukena.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

32 § Teatterinukan valmistus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa näytelmän lukutaidon ja roolianalyysin 	<p>Draaman tuntemus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea ja analysoida näytelmätekstiä tai muuta esitystekstimateriaalia.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee skenografian perusteet 	<p>Skenografian perusteet Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää tilan, lavastuksen, puvustuksen, tarpeiston ja valon merkityksen esityksen kokonaisuudelle • osaa valo-opin perusteet ja osaa ottaa valaisun huomioon nukkien valmistuksessa.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa tuottaa ja tarkastella kuvia nuken suunnittelua varten 	<p>Kuvan käyttö nukun suunnittelussa ja toteutuksessa</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa sommittelun ja muotoilun peruseriaatteen • osaa värien käytön perusteet • osaa tuottaa monipuolista kuvamateriaalia suunnittelemistaan teatterinukeista.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa teatterinukkeja ja hallita työprosessin kokonaisuutta 	<p>Teatterinukun valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa rakentaa eri tekniikkoja hyödyntäen toimivia, kestäviä ja liikkuvia teatterinukkeja roolianalyysin pohjalta ja visuaalinen toimintaympäristö huomioon ottaen • osaa suunnitella ja valmistaa käyttäjälle ergonomisesti oikeanlaisen nukun • pystyy suunnittelemaan ja noudattamaan työaikoja ja annettuja ohjeita • pystyy toteuttamaan nukunrakennuksen sovitun talousarvion mukaan.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää eri materiaaleja teatterinukun valmistuksessa 	<p>Materiaalien tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisten nukunrakennusmateriaalien toimivuuden, kestävyys- ja käyttäytymisen ja ilmaisevuuden nukun valmistuksessa, kuten esim. tekstiili, puu, metalli, savimuotoilu, kipsivalu, veistettävät materiaalit, paperimassatekniikat, liimat, värit, maalit • osaa käsitellä materiaaleja oikeilla välineillä ja aineilla • osaa ottaa huomioon taloudellisuuden nukun materiaalivalinnoissa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työvälineitä. 	<p>Työvälineet</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa eri materiaalien työstämiseen tarvittavat työvälineet ja niiden käytön

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käsitellä työvälineitä huolellisesti sekä osaa hoitaa ja huoltaa niitä • ymmärtää työvälineiden taloudellisen arvon.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

33 § Nukketeatterikasvatus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon kohderyhmän kehityskaudet toiminta- ja esitystilanteessa 	<p>Kehityskausien tuntemus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kehitys- ja elämänkaari-psykologiaa • osaa sovittaa toiminnan kutakin ikäkautta vastaavalle tasolle.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista, elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa nukketatterin keinoin 	<p>Pedagogiset taidot Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen pääperiaatteet • osaa työskennellä ohjaustilanteessa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kohderyhmän huomioon ottaen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella nukketatterin keinoin taidekasvatuksellisia kokonaisuuksia 	<p>Taidekasvatuksellinen näkemys ja tietämys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella nukketatterin keinoin taidekasvatuksellisia kokonaisuuksia, joissa osallistujat oppivat havainnoimaan, ymmärtämään ja

	<p>tuottamaan esteettisiä elämyksiä ja merkityksiä</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omaa työtään ja toimintaan osallistuvien työtä rakentavasti.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee nukketeatterin tradition, erilaiset nukketekniikat ja niiden soveltuvuuden eri ikäryhmille • osaa nukella näyttelemisen perusteet 	<p>Nukketeatterin tuntemus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa nukeilla näyttelemisen perusteet ja soveltaa nukeilla näyttelemisen ja ilmaisun perusasioita luovasti ryhmän kanssa työskentelyyn • osaa rakentaa eri tekniikkoja hyödyntäen toimivia teatterinukkeja kohderyhmä huomioon ottaen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa organisoida ohjaustilanteen. 	<p>Vuorovaikutustaidot Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa organisoida ohjaustilanteen ja ajankäytön • pystyy sietämään ja selvittämään konflikteja • pystyy vuorovaikutukseen ryhmän kanssa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa produktioissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Tarvittaessa tutkinnon osan suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kirjallisilla raporteilla ja keskusteluilla. Tutkinnon suorittajan tulee osoittaa työssään sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, mutta osa näytöstä voidaan suorittaa muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

34 § Yrittäjyys

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoaan. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä 	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä 	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen 	<p>Liikeidean laadinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan

	<p>muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideoita onnistumisen mahdollisuuksia.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja myös markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja. 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttönä toimii oman yrityksen alustava liikeidea täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja raporteilla sekä prosessin aikana tapahtunutta toimintaa kuvaavilla dokumenteilla. Näyttönä tulee myös olla tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehittämissuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä keskustelulla, jossa tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä.

Teatterialan kuvaus

Teatteri on monialainen työpaikka, olipa se sitten kiinteä ammattiteatteri, vapaa ryhmä tai määräaikainen projekti, jonka eri ammattiteattereissa toimivat tekijät suunnittelevat, valmistelevat ja toteuttavat esityksiä yleisölle. Parhaimmillaan teatteri on tiimityötä, jossa tiedot ja taidot, kokemukset ja menetelmät, luovat oivallukset ja uskaliaat kokeilut sekä järjestelmällinen kehittämistyö saavat aikaan elämyksiä. Tähän tarvitaan työn kaikissa vaiheissa ja kaikissa työpisteissä sekä yksilöllisiä suorituksia että yhteistyötä.

Teatteriesitys syntyy tarpeesta ja halusta kertoa. Esityksen lähtökohta on useimmiten näytelmä tai muu kirjoitettu teksti. Se voi olla myös kuva, musiikki, tunnelma tai liike, jota on vaikea kuvata sanoin. Näin on erityisesti tanssiteatterissa, näyttämöllisissä performansseissa ja usein nukketeatterissa. Esitys voi siis kertoa ja vaikuttaa myös ilman vuorosanoja ja nimettyjä roolihenkilöitä.

Teatterissa kaikki työ tähtää esitykseen, yleisön kohtaamiseen. Teatteria ei ole ilman yleisöä. Jokainen esitys on ainutkertainen tapahtuma, esittäjien ja katsojien vuorovaikutusta samassa ajassa ja tilassa. Vaikka se pyrittäisiin toistamaan samankaltaisena, jokainen yleisö on erilainen ja jokainen esitys siis tavallaan ensi-ilta. Se on osa teatterityön ainutlaatuisuutta, joka sekä vaatii että palkitsee.

Suomessa on erilaisia teattereita: perinteisiä kiinteitä ammattiteattereita, joista vanhimmat ovat toimineet jo toistasataa vuotta, erilaisia pysyviä tai tilapäisiä vapaita ryhmiä sekä kertaprojekteja, joihin tekijät kokoontuvat tai kootaan vain tiettyä tuotantoa varten. Esityksiä järjestetään myös erilaisissa kulttuuri- ja monikäyttötaloissa, ravintoloissa ja yhä useammin sellaisissakin tiloissa, joita ei ole alun perin tarkoitettu esityskäyttöön. Suomalainen erityispiirre on maanlaajuinen, usein ammattilaisia ja harrastajia yhteen kokoava kesäteatteritoiminta.

Teatterialan ammattiteattereissa toimii Suomessa (v. 2005) noin 5 000 henkeä, joista noin 2 000 erilaisissa vakinaisissa työsuhteissa ja loput määräaikaisissa tehtävissä tai freelancereina. Myös viime vuosina vilkastunut elokuvatuotanto ja sekä julkinen että kaupallinen televisio- ja radiotoiminta työllistävät teatterialan ammattilaisia, samoin konsertti- ja viihdetapahtumat, messut, muotinäytökset, juhlat, sirkus ja muu estraditaide. Kenttä on siis laaja ja entistä moninaisempi. Tästä syystä yhä tärkeämmäksi osaksi taiteellisesta suunnittelusta vastaavien, esiintyjien ja teknisissä tehtävissä toimivien työtä ja ammattitaitoa on noussut eri tavoin ilmenevä ja järjestetty yrittäjyys: verkostoituminen, aktiivinen yhteydenpito mahdollisiin työnantajiin sekä itsensä ja osaamisensa markkinointi eri välineitä käyttäen.

Teatteria tehtiin alkujaan ulkosalla ja päivänvalossa, jolloin näyttelijöillä ei ollut ilmaisunsa ulkoisena tukena muuta kuin naamio ja puku. Nykyteatterissa ei kuitenkaan tulla yleensä toimeen ilman yhä kehittyneempää valaistusta, musiikkia ja äänitehosteita, lavastusta, pukuja, maskeerausta, tarpeistoa, savuja, usvia, pyrotekniikkaa, hydrauliiikkaa tms. sekä näiden suunnitteluun ja käyttöön tarvittavaa monipuolista tietotekniikkaa. Teknisesti parhaiten varustetut teatteritilat ja niiden huippuvälineet edellyttävät siis erityisosaamista ja osaaminen taas edellyttää jatkuvaa oppimista.

Useiden teatteriammattien työajat poikkeavat tavallisesta päivätyöstä jo siksi, että näytäntöjä pidetään yleensä silloin, kun katsojilla on vapaa-aikaa. Tämä epäsäännöllisyys ulottuu jossain määrin hallinnolliseen ja muuhunkin työhön, joka ei liity välittömästi näytäntötoimintaan. Kiinteissä ammattiteattereissa näytäntöihin osallistuvien työpäivä on usein kaksiosainen ja työviikko kuusipäiväinen, mikä hyvitetään vuosiloman yhteydessä annettavana kesävapaana.

Teatterityö huipentuu näytöksiin. Niihin valmistuminen edellyttää kuitenkin pitkäkestoista, monivaiheista ja monissa eri työpisteissä tapahtuvaa toimintaa.

Varsinkin suurissa teattereissa, joilla on useita näyttämöitä ja paljon vierailevia taiteilijoita, ohjelmisto- ja tuotantosuunnitelmat sekä työaikajärjestelyt tehdään varsin pitkällä aikavälillä. Kun teatterityö riippuu ratkaisevasti ihmisistä, muutokset ovat aina mahdollisia. Yhden henkilön sairastuminen saattaa aiheuttaa muutoksia koko organisaatiossa ja vierailevien taiteilijoiden käytön yleistyttyä muissakin teattereissa. Joskus muutokset joudutaan tekemään nopeasti. Kyky sietää kaaosta on välttämätön ominaisuus, jos aikoo viihtyä teatterityössä. Jos yleisö ei syystä tai toisesta ”löydä” esitystä, näytäntösuunnitelmaan voidaan joutua tekemään muutoksia. Myös jonkin näytelmän yllättävään yleisömenestykseen on pystyttävä reagoimaan muutoksilla. Ohjelmistoa ei toki valita vain yleisömenestystä ajatellen: perusteena voi olla ajankohtainen aihe, klassikon uustulkinta tai vaikkapa koulutuksellisuus. Tärkeätä on, että kaikki työyhteisössä tietävät, miksi kyseinen esitys tehdään. Työskentelyn tavoitteet voivat prosessin aikana muuttua, ja niitä pitääkin osata ja muistaa tarkistaa.

Teatteri tarjoaa parhaimmillaan erittäin virikkeisen ja luovan työyhteisön, jossa ristiriidatkin ovat osa arkipäivää ja niiden ratkaiseminen osa ammattitaitoa: eiväthän kaikki ole ilman muuta kaikesta yhtä mieltä.

Tietotekniikan kehittyessä, viihdeteollisuuden antaessa uusia haasteita, yleisö- ja tekijäpolvien vaihtuessa – maailman muuttuessa – teatteritaidekin muuttuu. Siksi teatterilainen ei ole koskaan ammatissaan valmis, ja tyytyminen tähänhetkiseen tietoon ja taitoon merkitsee jo taantumista.

Teatterityössä tarvitaan toisaalta oman alansa huippuspesialisteja, toisaalta joustamiskykyisiä moniottelijoita. Uralla eteneminen on useimmiten oman ammatillisen osaamisen karttumista. Teatterissa on toki myös eritasoisia esimies- ja johtotehtäviä, jotka edellyttävät tekijältään yleensä pitkän työkokemuksen ohella lisäkoulutusta. Nykyaikaisessa organisaatiossa johtaminen merkitsee kaikilla tasoilla enemmän vastuuta, vastuutusta ja delegointia.

Esityksen valmistamisen taiteellinen työnjohtaja on sen ohjaaja, jonka apuna toimii tuotannosta riippuen vaihteleva joukko oman alansa asiantuntijoita. Ensimmäisen jälkeen ohjaajan ja muiden suunnittelijoiden osuudeksi jää esityksen taiteellisen tason säilymisen valvonta. Usein esitys, joka ei ole saanut tarpeeksi kosketusta yleisöön, on ensi-illassaan vielä raakile, johon on tarpeen tehdä ohjaajan johdolla muutoksia.

Tällaisissa oloissa tehtävä työ on siis luonteeltaan urakaluontoista, vaikka palkkaus onkin useimmiten aikaperusteinen. Työpäivät, -viikot ja -kuukaudet eivät ole samanlaisia. Jokainen tuotanto edellyttää juuri sille ja sen toteuttajille laadittua suunnitelmaa. Tällaiseen joustamiseen on jokaisen teatterissa työskentelevän sopeuttava. Toisaalta taas työtehtävät eivät toistu rutiininomaisina tuotannosta toiseen.

Olellinen osa teatterityötä on julkisuus niin markkinoinnin kuin kritiikin kannalta. Ennakkomarkkinointiin eri medioissa joutuvat osallistumaan myös muut kuin näyttelijät, työn tuloksia taas arvioivat sekä katsojat että tiedotusvälineet. Jokin vähäinen ja ehkä jo ratkaistukin kriisi nousee helposti mediassa otsikoihin, eikä perusteeton ja pinnallinen kritiikki tai ansioton arvostus olisi sekään harvinaista. Vain pieni osa maan teatteriväkeä pääsee tai joutuu esille maan näkyvimmissä medioissa. Siksi myös niillä teatterityöntekijöillä, jotka eivät esiinny näyttämöllä, on oltava terve itsetunto ja tietoisuus omasta osaamisestaan.

Perinteinen puheteatteri on sidoksissa kieleen, eikä se siksi ole helpoimmin kansainvälistyviä taiteenlajeja. Ohjelmistossa on tietysti myös käännösnäytelmiä, ja teatterit käyttävät joskus myös ulkomaalaisia vierailijoita, lähinnä ohjaajia, skenografeja ja koreografeja. Teatterivierailuja järjestetään Suomeen ja silloin tällöin myös suomalaisten teattereiden vierailuja ulkomaille, varsinkin festivaaleille. Teknisen välineistön ja erilaisten aineiden käyttö edellyttää yhä useammin vieraan kielen, käytännössä englannin, taitoa.

Musiikki-, tanssi- ja nukketeatteriesitykset eivät ole yhtä kielisidonnaisia kuin puheteatteri, ja nämä alat ovatkin kansainvälistyneet viime vuosina vilkasta vauhtia. Kielitaitoa tarvitaan silti, sillä jokaiseen työpisteeseen tai vaiheeseen ei ole mahdollista saada tulkkia.

Nukketeatteri

Nukketeatteri on taidemuotona kolmisen tuhatta vuotta vanha. Nuket ovat kulkeet ihmisen rinnalla pitkän tien luonnonuskontojen rituaalien sakraaliesineistä teatteriesitysten roolihahmoiksi. Suomesta sen sijaan on puuttunut kansalliseen kulttuuriimme pohjautuva nukketeatteritraditio. Vasta sotien jälkeen nukketeatteri tuli osaksi suomalaista kulttuuria. Etenkin viime vuosikymmenien aikana on tapahtunut nopeaa kehitystä. Siihen ovat vaikuttaneet erityisesti kansainväliset suhteet maihin, joilla on rikas nukketeatteriperinne, sekä festivaalit ja muu kansainvälinen vuorovaikutus.

Varsinainen pitkäjänteinen ammatillinen nukketeatteritoiminta alkoi Suomessa 1970-luvulla, jolloin pääsääntöisesti syntyivät nykyiset toiminnassa olevat ammattinukketeatterit.

Nukketeatterin piiristä voi työskennellä eri tehtävissä, esimerkiksi

- nukketeattereissa ja muissa ammattiteattereissa työskentelevät
- nukketeatteri-ilmaisun opettajat ja teatterikuraattorit
- nukentekijät ja skenografit
- animaation, television, videon ja elokuvanukkien parissa työskentelevät.